

#### 8. pants. Ar saimniecisko darbību nesaistītie izdevumi

(1) Identificējot ar saimniecisko darbību nesaistītus izdevumus, tos vērtē ne tikai atbilstoši juridiskajai formai, bet arī darījuma ekonomiskajai būtībai.

(2) Pie izdevumiem, kas nav saistīti ar saimniecisko darbību, pieskaita visus izdevumus, kas tieši nav saistīti ar nodokļa maksātāja saimniecisko darbību, tai skaitā:

1) nodokļa maksātāja izdevumus dalībnieku vai darbinieku atpūtai, izklaides pasākumiem un citus labumus dalībniekiem un darbiniekiem, ja šie labumi nav bijuši iekļauti fiziskās personas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamajā ienākumā, izņemot gadījumu, kad likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" šim ienākuma veidam ir noteikts atbrīvojums;

2) peļņas, apgrozījuma vai cita bāzes lieluma samazinājumu, kuru nodokļa maksātājs veic pēc savas iniciatīvas vai dalībnieka rīkojuma;

3) nodokļa maksātāja izdevumus dāvinājumiem, dāvinājumos pārvērstiem kredītiem un aizdevumiem (izņemot ienākumam pielīdzinātos aizdevumus, par kuriem aprēķināts iedzīvotāju ienākuma nodoklis);

4) ziedojumus, izņemot šā likuma 12. panta pirmās daļas 1. un 2. punktā minētos gadījumus;

5) to aktīvu iegādes izdevumus, kuri iegādāti, sākot ar 2018. gada 1. janvāri, un tiek izmantoti mērķiem, kas nav saistīti ar saimnieciskās darbības nodrošināšanu, un šo aktīvu uzturēšanas izdevumus;

6) to aktīvu nolietojuma vērtību, kuri iegādāti līdz 2017. gada 31. decembrim un tiek izmantoti mērķiem, kas nav saistīti ar saimnieciskās darbības nodrošināšanu, vai šo aktīvu vērtības samazinājumu un uzturēšanas izdevumus;

7) reprezentācijas izdevumus un personāla ilgtspējas pasākumu izdevumus, kas kopā pārskata gadā pārsniedz piecus procentus no iepriekšējā pārskata gada kopējās darba ņēmējiem aprēķinātās bruto darba samaksas, par kuru samaksāti valsts sociālās apdrošināšanas maksājumi;

8) izdevumus, kas saistīti ar reprezentatīvu automobili (saskaņā ar šā panta astoto daļu);

9) materiālās vērtības, mantiska vai citāda rakstura labumus, kuri izlietoti noziedzīga nodarījuma izdarīšanai, tostarp doti valsts amatpersonai kā kukulis vai valsts vai pašvaldības iestādes darbiniekam, kurš nav valsts amatpersona, vai valsts institūcijas pilnvarotai tādai pašai personai par nelikumīgu darbību izdarīšanu, vai arī privātpersonai komerciālas uzpirkšanas nolūkos;

10) soda naudām, līgumsodiem un naudas sodiem izmantotās summas, ja tās nav samērīgas ar darījuma vērtību vai veiktas saistītai personai vai personai, kas izveidota vai darbojas zemu nodokļu vai beznodokļu valstī vai teritorijā;

11) dabas resursu ieguves (lietošanas) virslimita summas;

12) negūtos ienākumus no cesijā nodotām tiesībām, izņemot šā panta vienpadsmitajā daļā minētos gadījumus;

13) kredītiestādē iekļātā īpašuma uzturēšanas izdevumus, kā arī nekustamā īpašuma nodokļa maksājumus,

kurus apmaksājusi kredītiestāde;

14) patērētās degvielas izmaksas, kas pārsniedz šā panta piektās daļas 5. punktā noteiktos limitus.

(2<sup>1</sup>) Šā panta otrās daļas 2. punktu piemēro:

1) avansa, galvojuma naudas vai rokasnaudas maksājumiem, ja darījums nav uzsākts 12 mēnešu laikā no mēneša, kurā veikts maksājums, iekļaujot tos pārskata gada pēdējā mēneša ar nodokli apliekamajā bāzē. Ja minētais darījums netiek uzsākts 36 mēnešu laikā no mēneša, kurā veikts avansa, galvojuma naudas vai rokasnaudas maksājums, nodokļa maksātājam nav tiesību samazināt nodokļa bāzē iekļautā maksājuma apmēru, precizējot attiecīgā taksācijas perioda deklarāciju;

2) nodokļu revīzijas (audita) laikā konstatētiem ieņēmumiem, kurus nodokļa maksātājs nebija uzrādījis grāmatvedības uzskaitē, kā arī nodokļu revīzijas (audita) laikā konstatētu nepamatotu ieņēmumu samazinājuma summām.

(2<sup>2</sup>) Piemērojot šo pantu, šā panta otrās daļas 3. punkts nav attiecināms uz:

1) valstij vai pašvaldībai piederošā publiskajā infrastruktūrā veiktu ieguldījumu, ja vienlaikus ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) ir noslēgts līgums par ieguldījumu veikšanu,

b) nodokļa maksātāja veiktie ieguldījumi tiek uzskaitīti valsts iestādes, valsts kapitālsabiedrības vai pašvaldības grāmatvedības uzskaitē, un ar nodokļa maksātāju parakstīts pieņemšanas un nodošanas akts,

c) ieguldījuma saņēmējam nav noteikts pretpienākums, un tas neveic darbības, kuras uzskatāmas par atlīdzību,

d) ieguldījumi tiek veikti publiskajā infrastruktūrā, kura piesaistīta nodokļa maksātāja saimnieciskās darbības veikšanas vietai un ir nepieciešama šīs saimnieciskās darbības nodrošināšanai;

2) valstij vai pašvaldībai piederoša ceļa uzturēšanas ieguldījumu, ja vienlaikus ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) ir noslēgts līgums par ieguldījumu veikšanu,

b) tiek veikta tāda ceļa uzturēšana, kurš piesaistīts nodokļa maksātāja saimnieciskās darbības veikšanas vietai un ir nepieciešams šīs saimnieciskās darbības nodrošināšanai,

c) ieguldījuma saņēmējam nav noteikts pretpienākums, un tas neveic darbības, kuras uzskatāmas par atlīdzību.

(3) Piemērojot šā panta otrās daļas 7. punktu, ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamajā bāzē var neiekļaut tikai tos reprezentācijas un personāla ilgtspējas pasākumu izdevumus, kas nepārsniedz šā panta otrās daļas 7. punktā noteikto apmēru, ja minētie izdevumi tiek uzskaitīti dalīti no citiem izdevumiem.

(4) Personāla ilgtspējas pasākumu izdevumi šā likuma izpratnē ir:

1) izdevumi darbiniekiem paredzētu kolektīvu motivēšanas vai saliedēšanas pasākumu nodrošināšanai un citi izdevumi darbinieku kolektīva motivēšanai, ja šie labumi nav bijuši iekļauti fiziskās personas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamajā bāzē vai ja likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" šim ienākuma veidam ir noteikts atbrīvojums;

2) *(izslēgts ar 30.01.2020. likumu);*

3) izdevumi saistībā ar sociālās infrastruktūras objektiem, kas šā likuma izpratnē ir tādi objekti, kuri nav tieši saistīti ar maksātāja saimniecisko darbību un nav paredzēti dzīvesvietas nodrošināšanai darbiniekam:

a) darbinieku izmitināšanas izdevumi, ja darbs notiek arī nakts maiņās,

b) izdevumi par sportam, ēdināšanai un darbinieku bērnu pieskatīšanai paredzētajām telpām;

4) (izslēgts ar 30.01.2020. likumu);

5) darba kopīgumā paredzēto pasākumu izdevumi, kuri nav personificējami.

(5) Neatkarīgi no šajā pantā minētā ar saimniecisko darbību saistīti izdevumi ir:

1) darba devēja darbinieku labā veiktie maksājumi par dzīvības, veselības un nelaimes gadījumu apdrošināšanu, izdarītās iemaksas privātajos pensiju fondos atbilstoši licencētiem pensiju plāniem un iemaksātās apdrošināšanas prēmiju summas par darbinieku dzīvības apdrošināšanu (ar līdzekļu uzkrāšanu) saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8. panta piekto daļu;

2) izdevumi darbinieka nogādāšanai no dzīvesvietas uz darbu un no darba uz dzīvesvietu, ja darba specifika dēļ darbiniekam nav iespējams nokļūt darbā vai nokļūt pēc darba dzīvesvietā ar sabiedrisko transportu vai sabiedriskā transporta izmantošana, vērtējot pēc ceļā pavadītā laika un sabiedriskā transporta kursēšanas grafika, nav lietderīga salīdzinājumā ar darba devēja nodrošināto transporta pakalpojumu;

3) izdevumi Darba aizsardzības likuma prasību izpildei, kā arī izdevumi, kas saistīti ar profilaktiskiem veselības aizsardzības pasākumiem nozarēs, kurās darba apstākļi to prasa;

4) kredītiestādes veiktie maksājumi par ķīlas uzturēšanas izdevumiem, kas radušies parāda piedziņas procesa laikā, par ķīlas priekšmeta pārņemšanas izdevumiem un nekustamā īpašuma nodokļa maksājumi (tai skaitā nokavējuma nauda), kurus parādnieks nav veicis par attiecīgo pārņemto nekustamo īpašumu, ja tiek saglabātas tiesības šos maksājumus atprasīt no parādnieka vai parāds netiek atprasīts, jo parāda piedziņa tiesas ceļā nav iespējama lietderības apsvērumu dēļ sakarā ar to, ka parāda summa ir mazāka nekā ar tās atgūšanu saistītie izdevumi, bet par tā norakstīšanu tiek nosūtīta informācija debitoram;

5) izdevumi par transportlīdzekļa (izņemot reprezentatīvo automobili) degvielu neatkarīgi no tā, vai attiecīgais transportlīdzeklis ir izmantots tikai saimnieciskajā darbībā, pamatojoties uz faktiski nobraukto kilometru skaitu katrā mēnesī saskaņā ar transportlīdzeklī noteikto degvielas patēriņa normu uz 100 kilometriem, kas nepārsniedz izgatavotājrūpnīcas norādīto pilsētas cikla degvielas patēriņa normu vairāk kā par 20 procentiem, ja ir izpildīts viens no šādiem kritērijiem:

a) par transportlīdzekli tiek maksāts uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis,

b) transportlīdzeklis ir atbrīvots no aplikšanas ar uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokli saskaņā ar Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likuma 14. panta pirmās daļas 5. un 6. punktu,

c) nodokļa maksātājs saskaņā ar normatīvajiem aktiem par lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību un mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību atbilstības izvērtēšanu ir atbilstīga lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība vai atbilstīga mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība, vai zvejnieka saimniecība;

6) individuālā uzņēmuma (arī zemnieka vai zvejnieka saimniecības) īpašnieka par sevi kā par pašnodarbinātu personu veiktās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas;

7) darbinieka vai viņa laulātā, vai ar to radniecībā esošas personas līdz trešajai pakāpei Civillikuma izpratnē nāves gadījumā piešķirtais bērnu pabalsts;

8) izmaksas papildu balvas nodrošināšanai čeku loterijas izlozēm, kuras nodokļa maksātājs veic saskaņā ar Čeku loterijas likuma 9. pantu.

(6) Reprezentācijas izdevumi šā likuma izpratnē ir nodokļa maksātāja izdevumi:

1) nodokļa maksātāja prestiža veidošanai un uzturēšanai sabiedrībā pieņemto standartu līmenī;

2) darījumu partneru un sadarbības partneru uzņemšanai un maltīšu rīkošanai;

3) par mazvērtīgiem priekšmetiem, kuri satur komersanta zīmolu un tiek izplatīti, lai popularizētu nodokļa maksātāju.

(7) Šā panta otrā un sestā daļa neattiecas uz izdevumiem par:

1) sava zīmola izveidi un izvietojumu;

2) priekšmetiem, kuri satur komersanta zīmolu, kuri tiek pievienoti precei, lai veicinātu pieprasījumu pēc tās un kuru vērtība:

a) nepārsniedz 70 *euro*,

b) pārsniedz 70 *euro*, bet nepārsniedz piecus procentus no reklāmas kampaņas ietvaros reklamētās preces vērtības;

3) nodokļa maksātāja paša izsniegtu dāvanu karti, kura tiek piedāvāta nodokļa maksātāja rīkotā publiskā reklāmas kampaņā un izmantojama tikai nodokļa maksātāja tirdzniecības vai pakalpojuma sniegšanas vietās.

(8) Piemērojot šā panta otrās daļas 8. punktu, izdevumi, kas saistīti ar reprezentatīvu automobili, ir reprezentatīva automobiļa iegādes izdevumi, nomas maksa un automobiļa ekspluatācijas izdevumi. Ja atbilstoši automobiļa patiesajai vērtībai tas būtu kvalificējams kā reprezentatīvs automobīlis, bet nolūkā izvairīties no uzņēmumu ienākuma nodokļa maksāšanas nomas līgumā norādīta automobiļa vērtība, kas neatbilst tā patiesajai vērtībai, tad nomas izdevumus kvalificē kā saistītus ar reprezentatīvu automobili.

(9) Kvalificējot automobili kā reprezentatīvu automobili šā likuma izpratnē, tiek vērtēta automobiļa iegādes vērtība un uzskaites vērtība grāmatvedībā visā automobiļa izmantošanas laikā, reprezentatīva automobiļa statusu nosakot atbilstoši lielākajai no vērtībām. Nodokļa aprēķināšanas vajadzībām nosakot reprezentatīva automobiļa iegādes vērtības apmēru, ņem vērā arī 12 mēnešu periodā pēc automobiļa iegādes šim automobilim veikto uzlabojumu izmaksas.

(10) Piemērojot šā panta otrās daļas 8. punktu reprezentatīva automobiļa statusa noteikšanai, ja vieglais automobīlis tiek nomāts:

1) ar izpirkuma tiesībām, — vieglā automobiļa vērtība ir nomas līgumā ar izpirkuma tiesībām norādītā vērtība;

2) bez izpirkuma tiesībām, — vieglā automobiļa vērtība, ja tā nav norādīta nomas līgumā, ir automobiļa apdrošināšanas līgumā norādītā vērtība.

(11) Šā panta otrās daļas 12. punktu nepiemēro, ja ir ievēroti pirmie divi šīs daļas nosacījumi un viens no pārējiem šīs daļas nosacījumiem:

1) cesionārs ir uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātājs vai uzņēmumu ienākuma nodoklim pielīdzināta nodokļa maksātājs;

2) cesionārs ir Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents vai tās valsts rezidents, ar kuru Latvija ir noslēgusi konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu, ja šī konvencija ir stājusies spēkā;

3) cesijas darījums nenotiek ar saistītu personu;

4) cesijas darījuma vērtība atbilst tā tirgus cenai (vērtībai), kuras aprēķināšanas metodes nosaka Ministru kabinets.

(12) Šā panta otrās daļas 1., 2., 3., 4., 5. un 6. punktā minētie izdevumi netiek uzskatīti par izdevumiem, kas nav saistīti ar saimniecisko darbību, ja tie rodas kapitālsabiedrībai, kam normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir piešķirts sociālā uzņēmuma statuss un normatīvais akts, kas nosaka sociālās uzņēmējdarbības regulējumu, paredz īpašus nosacījumus attiecībā uz šiem izdevumiem.

(13) Ziedojumi sabiedriskā labuma organizācijai netiek uzskatīti par izdevumiem, kas nav saistīti ar saimniecisko darbību, ja tie rodas kapitālsabiedrībai, kam normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir piešķirts sociālā uzņēmuma statuss un normatīvais akts, kas nosaka sociālās uzņēmējdarbības regulējumu, paredz īpašus nosacījumus attiecībā uz šiem ziedojumiem, un ja ziedojuma saņēmējs līdz pārskata gada beigām ziedotājam ir sniedzis informāciju par ziedojuma izlietojumu labdarības pasākumiem, kuru nodrošināšanai kapitālsabiedrībai ir piešķirts sociālā uzņēmuma statuss.

(14) Piemērojot šā panta ceturtās daļas 3. punktu, personāla ilgtspējas pasākumu izdevumos iekļauj pārskata gadā grāmatvedībā izmaksās iekļauto sociālās infrastruktūras aktīvu vērtības samazinājumu, kā arī šo aktīvu atlikušo vērtību, ja aktīvs tiek norakstīts.

*(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.01.2020. likumu, kas stājas spēkā 12.02.2020. Piektās daļas 8. punkts piemērojams, sākot ar pārskata gadu, kas sākas 01.01.2019.; četrpadsmitā daļa piemērojama aktīviem, kas iegādāti, sākot ar 01.01.2020. Sk. Pārejas noteikumu 43. un 44. punktu)*

---

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"